

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Вісник № 4
кафедри педагогіки початкової освіти

Професійний розвиток педагога

Збірник наукових праць викладачів, студентів
педагогічного факультету РДГУ та вчителів загальноосвітніх шкіл

Матеріали II регіонального науково-практичного семінару
«Сучасний вчитель початкових класів: взаємодія ВНЗ та школи»
1 грудня 2011 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

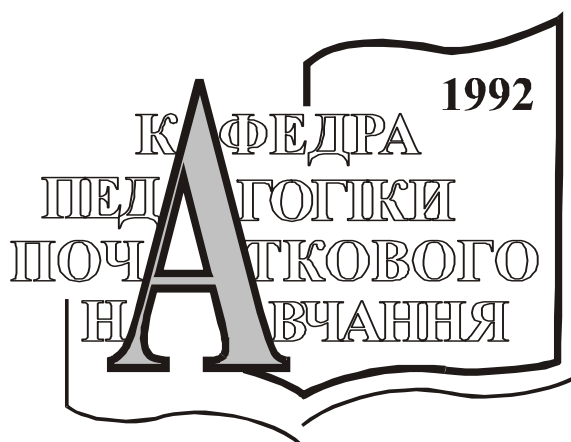
Вісник № 4
кафедри педагогіки початкової освіти

Професійний розвиток педагога

Збірник наукових праць
викладачів, студентів педагогічного факультету РДГУ
та вчителів загальноосвітніх шкіл

Матеріали II регіонального науково-практичного семінару
«Сучасний вчитель початкових класів: взаємодія ВНЗ та школи»

1 грудня 2011 року

РІВНЕ-2011

УДК 37:371:372:373:374:376:379

Вісник кафедри педагогіки початкової освіти. Матеріали II регіонального науково-практичного семінару «Сучасний вчитель початкових класів: взаємодія ВНЗ та школи» - № 4. – Рівне: РДГУ, 2011.- 202 с.

Упорядник: Тетяна Євстафіївна Колупаєва, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету

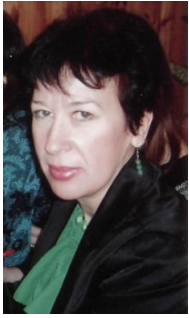
Рецензент: Павелків Роман Володимирович, доктор психологічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи Рівненського державного гуманітарного університету, академік АН вищої школи України

Комп'ютерний набір та верстка: Шурин Олена Іванівна

У збірнику подаються статті, повідомлення, тези викладачів, студентів, аспірантів кафедри педагогіки початкового навчання та вчителів шкіл. Представлена тематика розроблена з урахуванням сучасного вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду, досягнень педагогічної та психологічної науки. Матеріали збірника були представлені на науково-педагогічному семінарі, "Сучасний вчитель початкових класів: взаємодія ВНЗ та школи", проведеного кафедрою педагогіки початкової освіти за участю вчителів шкіл, завучів, представників міського управління освіти. Матеріали збірника розраховані на викладачів, студентів психолого-педагогічних спеціальностей.

За достовірність фактів, дат, назв і т.п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

Рекомендовано до друку рішенням кафедри педагогіки початкової освіти протокол № 3 від 15.11.2011 р.

*Іванова Лідія Іванівна,
кандидат педагогічних наук, доцент*

кафедри теорії та методик початкового навчання РДГУ

Формування літературознавчої компетентності майбутнього учителя початкових класів

Навчальна діяльність на уроці читання має не просто забезпечувати певну суму знань, умінь та навичок, а формувати певний рівень розвитку особистості, пов'язаний з якісним освоєнням змісту літературної освіти, **освітянську компетентність**. Саме в молодшому шкільному віці закладаються підвалини, без яких неможливо формувати в учнів навички літературної самоосвіти, читацький досвід, стійкий інтерес до читання.

Компетенція в освіті питання не нове, її проблемами плідно займалися науковці Г. Бордовський, Ю. Варданян, О.Лебедєв, В. Помелов, Н.Радіонова, Г.Трофімова, І. Фрумін та ін.

Літературна компетентність є менш вивченим поняттям і його розгляд засвідчує неоднозначні та різні підходи. Так, Л.А.Назаренко розуміє літературну компетентність як здатність конструювати свою предметну діяльність від постановки проблеми до одержаного результату. Окремі аспекти проблеми були предметом вивчення науковців та методистів: Т.Бугайко (навчальний і виховний матеріал літератури), Н.Волошиної, Л. Мірошниченко (особистісне формування сприйняття), О.Куцевол (креативний підхід), Є. Пасічника, Б. Степанишина (цілісне сприймання літературного твору та ін. Однак цілісно методика формування літературознавчої компетентності не ставала темою спеціального розгляду. Метою нашої статті є з'ясування суті літературної компетентності майбутніх учителів початкових класів, визначення шляхів формування їхньої літературознавчої компетентності (далі ЛК), сучасних технологій, які активізують читацький досвід, удосконалюють літературні знання студентів.

За тлумачним словником сучасної української мови, **компетенція** – це добра обізнаність із чим-небудь; коло питань, в яких дана особа володіє пізнанням, досвідом. **Компетентність** – 1) володіння компетенцією; 2) володіння знаннями, що дозволяють судити про щось. На кожному віковому етапі компетентність має орієнтовні показники розвитку особистості, тобто різні види **компетентності**.

Літературна компетентність визначається не лише обсягом літературних знань що зберігаються в пам'яті, початкових читацьких умінь і навичок з їх відтворенням, а й здатністю засвоювати знання та застосовувати їх у власній літературній діяльності.

Літературна компетентність - результат систематизованої навчальної діяльності, виражається в активному оволодінні системою літературних знань і здатності її використовувати з метою пізнання навколишньої дійсності, задоволення власних потреб (самоосвітніх, пізнавальних, дозвіллевих тощо).

Передумовами літературної компетентності є достатня *техніка читання*(високий темп читання), спеціальні *здібності* та *інтерес* до читання літературних творів.

У *методичному* аспекті літературна компетентність – це *володіння комплексом літературних знань, умінь і навичок*, які надають можливості свідомо вибирати книги, читати за правилами культури читання; адекватно зрозумівши, здійснювати різноманітні форми *мисленнєвої і творчої діяльності* на основі *сформованого способу і якостей читання*. Зазначені компоненти зумовлюють вибір необхідних **компетентностей**: *бібліотечно-бібліографічної, літературознавчої, особистісно-діяльничної*, якими має володіти учень початкових класів, і які складають зміст **літературної компетентності**.

З огляду на сказане вище маємо сформувати передусім **літературну** компетентність майбутнього учителя, яку можемо розглядати як комплексну характеристику особистості, яка вбирає в себе результати попереднього психічного розвитку, володіє високою технікою читання; має здатність до читацької самостійності, самооцінки, самоконтролю, творчого розв'язання літературних завдань; достатній рівень сформованості інтелектуальних операцій для повноцінного сприйняття твору, творчих літературних здібностей.

Літературознавча компетенція як складова літературної компетентності, зумовлює достатній, читацький досвід; здійснення грамотного аналізу твору на основі усвідомлення жанрової специфіки твору; визначення на практичному рівні та усвідомлення таких понять, як *тема, ідея, жанрова специфіка твору, композиція, система персонажів, засоби художньої виразності*. **Вільне володіння літературними поняттями** дає змогу учителю допомогти дитині глибоко осмислити художній твір, відтворити систему художніх образів та розширити коло читання, охопивши жанрово-родові форми художньої, науково-пізнавальної, довідкової літератури, української та зарубіжної.

Формування літературознавчої компетентності у студентів передбачає створення певної **системи** літературних зв'язків на лекційних та практичних заняттях з курсів методичного спрямування (Методика читання. Методика позакласного читання. Розвиток зв'язного мовлення молодших школярів), яка містить: - *мету, специфічні завдання; -модель; -інтерактивні форми* проведення; *-прийоми та методи*, що активізують читацький досвід; *-критерії та результати*

Завдання, зумовлені усвідомленням суті літературознавчої компетентності, викладеної вище, реалізуються упродовж усіх зазначених курсів: -формувати уміння, необхідні для літературного аналізу; -учити відрізняти лінгвістичний та літературознавчий аналізи; -усвідомлювати специфіку художнього слова;

-узагальнювати відомості про твір як єдине ціле; -розвивати різнобічність уяви, творчі літературні здібності; -здійснювати міжпредметні зв'язки з іншими методичними, педагогічними, філологічними, літературознавчими, психологічними та іншими дисциплінами.

Оскільки до вузу приходять студенти з різною читацькою підготовкою, важливо продумати **фактори**, які, на нашу думку, є доцільними для здійснення успішного навчання студентів: 1. Діагностика рівня літературознавчої компетенції. 2. Єдність форми і змісту, їх літературознавче спрямування. 3. Інтеграція гуманітарних знань. 4. Компетентнісний підхід.

Останній забезпечував і уміння задіювати мовленнєвий, особистісний потенціал студентів, і можливості навчального матеріалу: *діалог з текстом; критичне оцінювання*, яке є передусім виявленням активного ставлення читача до тексту, що сприймається. На заняттях панує атмосфера, за якої кожен може погоджуватись або заперечувати авторові. Тому, формування літературознавчої компетенції студента може бути успішним за умови активізації *життєвого досвіду, творча уява, емоційно-образна пам'ять та створення комфортної атмосфери початкового заняття*.

Володіння літературознавчою компетенцією прогнозує таку діяльність, у якій студенти могли б з'ясувати послідовність розгортання у літературних творах картин життя, вміли визначати основні епізоди і переказувати їх, встановлювати причинно-наслідкові та часові зв'язки між запланованими подіями, характеризувати літературного героя, його вчинки, висловлювання, своє ставлення до нього.

Результативним було таке навчання, за якого майбутні учителі самі вчилися і вчилися учити інших усвідомлювати ідейно-тематичне багатство твору, бачити вираження його ідеї у особливостях розвитку сюжету, своєрідності мови, тобто здійснювати **аналіз літературного твору**.

Отже, важливими **структурними компонентами** формування літературознавчої компетенції було практичне ознайомлення з літературними поняттями, організація адекватного сприймання, аналізу літературного твору.

Іншими не менш суттєвими **напрямами**, які на жаль, немає змоги розкрити у форматі статті, є: - *інтерес до самостійного домашнього читання* (читацький залік, представлення прочитаних книг), *активізація читацького досвіду* (ведення читацьких щоденників), *розвиток творчих літературних здібностей* (виготовлення книг-саморобок, колективні літературні ігри, творча лабораторія письменника).

Відповідно до чинної програми з читання, на основі Державного стандарту початкової загальної освіти визначено **показники** літературознавчої компетенції молодшого школяра, які одночасно можуть слугувати і прогнозованими результатами її сформованості у студентів: Адекватне розуміння авторського задуму. Уміння висловлювати власне критичне ставлення до прочитаного. Володіння прийомами різноманітних видів аналізу: смислового, структурного, емоційно-оцінного, художнього, літературознавчого, стилістичного, лінгвістичного. Користування прийомами заучування віршів (на основі опорних слів, інтонацій); орієнтування у структурі художніх текстів; зіставлення вчинків персонажів, визначення мотивів, їхньої поведінки; визначення авторського ставлення до подій і персонажів; висловлення власного ставлення до вчинків героїв, вміння давати найпростішу морально-етичну оцінку прочитаного, спираючись на власний досвід. Уміння знаходити в тексті яскраві, образні слова, вислови для характеристики персонажа, описів природи; пояснювати зв'язки образних засобів з авторським задумом. Уміння скласти простий план до невеликого за обсягом, легкого за будовою тексту. Свідоме оперування, визначення, усвідомлення літературних понять: теми та ідеї, сюжету і композиції, літературного персонажа, мови художнього твору, жанру, автора твору. Уміння самостійно визначати жанрові ознаки творів, що вивчалися, практично розрізняти твори за цими ознаками: казка (вимисел, елементи фантастичного, казкові герої, повтори, чудесні перетворення, магічна символіка; оповідання (розповідь, випадок, епізод із життя героя; персонажі; автор); вірш (рима, ритм, настрій, мелодія, звукопис); байка (герої, алегорія, повчальний зміст); п'єса (діалоги, авторські відступи). Уміння виділяти в тексті складні для розуміння слова, з'ясувати їх значення, ставити запитання різного виду до тексту, користуватись додатковою інформацією (ілюстрацією, схемою, таблицею, питаннями, завданнями), знаходити в тексті ключові (опорні) слова, важливі для розуміння змісту, розрізняти пряме і переносне значення слів у тексті, встановлювати причинно-наслідкові та смислові зв'язки.

Зазначені показники та усвідомлення літературознавчих завдань сучасного уроку читання визначили орієнтовні **вправи**, які варто використовувати для навчання і студентів, і школярів: 1. *Прочитай уривок, до якого можна дібрати прислів'я.* 2. *Прочитай прислів'я. Вибери серед них те, яке найкраще розкриває основну думку прочитаного.* 3. *Порівняй головну думку твору зі змістом прислів'їв, приказок, які їй відповідають.* 4. *Згадай твори, у яких описана подібна ситуація. Знайди спільне і відмінне. Зроби узагальнений висновок.* 5. *Поділи твір на частини, склади план.* 6. *Читай за готовим планом, поділи твір на частини.* 7. *Поділи оповідання на частини за поданими заголовками.* 8. *Прочитай, склади сценарій діафільму.* 9. *Знайди речення чи уривок, які виражають головну думку оповідання.* 10. *Прочитай назву оповідання. Порівняй її з головною думкою твору.* 11. *Робота із заголовком: а) добери інший заголовок; б) вибери заголовок із запропонованих прислів'їв (інших заголовків); в) поясни заголовок тексту.* 12. *Знайди слова з найбільшим смисловим навантаженням в окремих уривках та в цілому тексті.* 13. *Вияви зв'язок між головною думкою твору і темою твору.* 14. *Знайди в тексті епітети, порівняння, метафори (без уживання термінів). Поясни їх використання.* 15. *Прочитай слова, які передають швидкість зміни подій. До якої частини мови належать ці слова?* 16. *Знайди в тексті слова, ужиті у переносному значенні. Поясни необхідність використання даного слова в прочитаному уривку.* 17. *Заміни подані вислови словами тексту.* 18. *Добери слова, близькі за значенням до поданих. Чому саме таке слово використав автор?* 19. *Поясни доцільність використання образного слова, вислову в словесній картині.* 20. *Порівняй*

образні вислови, використані на початку і в кінці твору, які описують одне і те саме явище (предмет, істоту). 21. Знайди слово, яке найчастіше повторюється у творі. Для чого його використав автор? 22. Визнач настрій вірша. Поміркуй, який настрій був у автора? Доведи поетичними рядками. 23. Які слова передають любов до людей (інші почуття)? 24. Порівняй опис природи в оповіданні й у вірші. Сформулюй висновок. 25. Склади характеристики дійової особи за допомогою опорних слів і без них, на основі аналогічної характеристики. 26. Знайди слова, словосполучення для змалювання усного портрета персонажа. 27. Склади порівняльні характеристики дійових осіб. 28. Знайди і прочитай речення, які передають хвилювання, тривожність, радість, злість тощо. 29. Прочитай найкрасивіший уривок у творі (найсмійніший, найнапруженіший тощо.) 30. Розташуй малюнки до твору в потрібному порядку. 31. Визнач з поданих двох речень близьке за ідеєю того, яке є у тексті. 32. Постав декілька запитань до прочитаного твору. 33. Визнач у творі опорні слова, за допомогою яких можна відтворити сюжет твору. 34. Визнач, хто з героїв твору мав найсильніший вплив на події. Якщо його(персонажа) усунути, як від того зміниться сюжет твору? 35. Придумай продовження твору, які події могли б відбутися далі?

Виконання завдань мало як навчальний, так і контрольний характер. Крім того, студенти самостійно виконували вправи у спеціально розробленому зошиті з друкованою основою «Літературна освіта». Напр.: 1. Вибери жанри, що належать лише до усної народної творчості:

1. Загадки	4. Байки
2. Прислів'я	5. Народні казки
3. Дразнилки	6. Вірші

2. Вибери правильну відповідь і впиши відповідну букву:

• . *Притча* – це:

- а) влучний народний вислів з повчальним змістом;
- б) алегоричне оповідання з повчальним змістом;
- в) драматичний твір, призначений для постановки на сцені.

• . *Легенда* відрізняється від оповідання:

а) дійовими особами;

б) змістом;

в) елементами фантастики.

• . *Стаття* – це

а) народне оповідання про якісь події чи життя людей з елементами фантастики;

б) розповідь з повчальним змістом;

в) невеликий розповідний твір на дуже важливі теми з життя народу, країни.

• . *Казка* – це

а) невеликий прозовий художній твір про одну чи кілька подій, що мають важливу роль у житті дійової особи;

б) дуже стислий твір про одну якусь незвичайну подію з незвичайним кінцем;

в) розповідний твір про вигадані події з елементами фантастичного.

3. Склади словничок літературних термінів (з 3-х слів).

Прогнозуючи дану компетенцію, користувалися **критеріями** щоб установити **рівень** її сформованості у студентів та учили діагностувати учнів своїх майбутніх класів: **Початковий:** Переказ прочитаного характеризується непослідовністю, пропуском фрагментів, важливих для цілісного розуміння змісту, наявністю багатьох мовних та мовленнєвих помилок. Невміння визначити тему та ідею твору, виражальні засоби. **Середній:** Переказ твору зв'язний, загалом плавний, послідовний, без розрізнення основної та другорядної інформації. Мовлення не відрізняється багатством словника. Нестійкі уміння виділяти смислові частини тексту, складати план твору. Розуміння теми твору з частковою допомогою учителя, висловлення власного ставлення до подій, вчинків персонажів без аргументації. Визначення у тексті окремих яскравих, образних висловів. Практичне розрізнення казки, вірша, оповідання. **Достатній:** Переказ твору самостійний, зв'язний, повний, з урахуванням жанру твору. Є одині мовленнєві помилки. Вдале використання у мовленні авторських засобів без розуміння ролі окремих з них. Визначення теми твору, складання плану. Висловлення та аргументування власного ставлення до подій, вчинків персонажів з опорою на текст. Визначення авторських засобів художньої виразності, розуміння їхньої функції у творі. Розрізнення творів за жанровими ознаками, знання окремих літературних понять. **Високий:** Переказ твору самостійний, зв'язний, логічно-послідовний, яскравий, образний, з виділенням головного та узагальненням змісту. Функціональне використання вивчених засобів художньої виразності. Висловлення власного ставлення до прочитаного з добром переконливих аргументів. Самостійне визначення теми та ідеї, жанрової специфіки твору. Свідоме користування найпростішими літературознавчими термінами.

Поступова і систематична робота над формуванням літературознавчої компетенції дає змогу говорити про якісні зміни у читацькому становленні, зокрема у літературознавчій компетенції. Якщо на початку курсу на групу педагогічного факультету (2-ий к.) в середньому було 15-20% студентів високого рівня, на завершення – до 60%. Разом з тим, збільшилась майже утричі кількість читаючих.

Проте існує низка факторів, що перешкоджають ефективному процесу формуванню ЛК. Проблемами на сьогодні залишаються недосконалість і бідність навчально-методичної, технічної баз; низький читацький та загальний рівень розвитку абітурієнтів; обмеженість, а то й відсутність мотивації на професійне спрямування;

недостатньо сформована відповідальність за результати навчання і відповідно за професійну (літературну) компетентність.

З огляду на зазначене вище варто зазначити таке:

1. Робота над формуванням у кожного студента літературознавчої компетенції (далі ЛК) важка, подекуди неможлива, однак вкрай потрібна.

2. **Критеріями** сформованості літературознавчої компетенції майбутніх учителів є: достатній *читацький досвід*, широке *коло читання*; володіння початковими *літературними поняттями* (тема, ідея, жанрова специфіка твору, композиція, система персонажів, засоби художньої виразності); усвідомлення *жанрової специфіки* твору; уміння здійснювати кваліфікований *аналіз твору* з метою повноцінного його сприймання.

3. **Структурними компонентами** формування літературознавчої компетенції студентів є: розвиток інтересу до самостійного читання, активізація читацького досвіду, практичне ознайомлення з літературними поняттями, сприймання та аналіз літературного твору, розвиток творчих літературних здібностей.

4. **Умовами** успішної роботи викладача варто визначити: -розуміння змісту та технології формування ЛК, літературознавче спрямування заняття, компетентнісний підхід, діагностика та розвиток літературних можливостей студентів, застосування сучасних інтерактивних технологій, що активізують читацький досвід та спрямовані на проведення сучасного уроку літературного читання.

5. Визначено доцільність застосування специфічних **методів і прийомів**, спрямованих на формування ЛК: діяльність у творчій лабораторії письменника, представлення прочитаних книг, ведення читацьких щоденників виготовлення книг-саморобок, колективні літературні ігри, робота в зошиті з друкованою основою «Література освіта».

6. Робота з формування ЛК має сформувати у майбутніх спеціалістів усвідомлення відповідальності за можливу власну неспроможність кваліфіковано здійснювати керівництво літературним розвитком молодших школярів і у зв'язку з цим посилену самоосвітню роботу у цьому напрямку.

Література

1. Іванова Л.І. Літературні ігри на уроках читання/ Л.І. Іванова - Рівне: ІМЦ, 1995.
2. Державний стандарт освіти. Словесність. Читання // Поч. школа. – 2001. – №1.
3. **Іванова Л.І. Літературознавча пропедевтика у грі// Початкова освіта.- 2006.- №8 (34).**
4. Іванова Л.І. Літературна компетентність випускника початкової школи / Л.І. Іванова - Рівне:, 2005.
5. Іванова Л.І. Літературна освіта молодших школярів: Робочий зошит з друкованою основою / Л.І. Іванова - Рівне, 2011.
6. Концепція літературної освіти в 12-річній загальноосвітній школі: Проект / О.Я. Савченко, В.О. Мартиненко, Н.Й. Волошина та ін. // Дивослово. – 2002. – №4
7. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р.Т.Гром'як та ін. – К.: ВЦ „Академія”, 1999.
8. Назаренко Л.А. Організація взаємодії вчителя й учнів-читачів у процесі вивчення літератури з використанням інформаційних технологій // Наукові праці: Том 118. - 2009. - Випуск 105.
9. Рыжкова Т.В. Теоретические основы и технологии начального литературного образования / Т.В. Рыжкова. – М.: Академия, 2007. – 416с.
10. Словник літературознавчих термінів/ За ред. Є.І. Лисенко. – К.: Література, 2000.

У статті автор розглядає суть літературної компетентності майбутніх учителів початкових класів, зокрема шляхи формування їхньої літературознавчої компетенції. Виявлено передумови, визначено завдання, структурні компоненти, змістову модель, сучасні технології, які активізують читацький досвід, удосконалюють літературні знання, що слугують основою для успішного формування літературознавчої компетенції студентів.

Ключові слова: літературна компетентність, літературознавча компетенція, аналіз твору, літературні поняття, читацький досвід.

Катеринюк Вікторія Іванівна,

практичний психолог Рівненської гімназії «Гармонія»

Самооцінка вчителя – самосприйняття учнів

Дитина приходять до школи вже з певним власним життєвим досвідом. Однак досвід цей у різних дітей – різний. Тому одні діти впевнено переступають поріг школи: вони знають, що тут буде хоч і складно, проте цікаво, а труднощі можна подолати. Інші діти прийшли до школи невпевненими, їм боязко. Отже, діти вступають до школи з різною самооцінкою. Однак, у цьому віці самооцінка ще є пластичною.

Школа докорінно змінює соціальну ситуацію розвитку дитини: вона вчиться самостійності; вона стає об'єктом оцінки з точки зору своїх розумових, соціальних і фізичних можливостей. Оцінка йде від найголовнішої людини – вчителя, і її переймають однокласники. Саме ця ситуація відіграє вирішальну роль у формуванні самооцінки і загалом Я-концепції учні.

Що ж собою являє Я-концепція і чи впливає Я-концепція вчителя на Я-концепцію учня?

ЗМІСТ

Передмова		4
Колупасва Т.Є.	<i>Сучасний стан та перспектива розвитку системи професійної педагогічної освіти</i>	6
Білявцева О.В.	<i>Православна педагогіка України: історія, реалії та перспективи</i>	10
Бірюкова Н.В.	<i>Розвиток жіночої освіти на Волині (кінець XVIII – початок XX ст.)</i>	15
Бондарук І.М.	<i>Формування професійно-значущих компонентів викладача вищої школи</i>	19
Бондарчук А.І.	<i>Навчально – виховна діяльність Київських вищих жіночих курсів (1878 – 1920 рр.)</i>	20
Бордюк В.М.	<i>Мотивація професійного розвитку майбутніх вчителів засобами психологічного тренінгу</i>	24
Боровець О.В.	<i>Складові комунікативної компетентності педагога</i>	28
Боровець С.В.	<i>Особливості адаптації молодого педагога до практичної діяльності у школі</i>	31
Бричок Б.П.	<i>Технологічна компетентність сучасного педагога</i>	32
Бричок С.Б.	<i>Інтерактивні методи формування творчого потенціалу особистості майбутнього педагога у процесі вузівського навчання</i>	37
Вальчук І.А.	<i>Внесок вітчизняних та зарубіжних педагогів у розвиток питань моральної вихованості</i>	40
Вашкевич Т.В.	<i>Організація педагогічного спілкування учителя й учнів у початкових класах</i>	41
Веремчук А.П.	<i>Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до формування освітніх цінностей учнів</i>	43
Ганжа М.В.	<i>Естетичне виховання засобами дизайну в педагогічній теорії та виховній практиці зарубіжних країн</i>	47
Герасимчук А.М.	<i>Історико-педагогічні аспекти розвитку освіти на Західноукраїнських землях у VI – VIII столітті</i>	48
Головко В.А.	<i>Елементи розвивального навчання на уроках української мови</i>	50
Грипич С.Н.	<i>Педагогічна майстерність вчителя при викладанні літератури для дітей</i>	52
Грицкевич Н.М.	<i>Педагогічна майстерність та її роль у морально-культурному розвитку особистості (на прикладі діяльності керівника гуртка «Духовної пісні» Рафалівського центру дитячої та юнацької творчості)»</i>	55
Гудовсек О.А.	<i>Роль вчителя початкових класів в естетичному вихованні школярів</i>	58
Далінчун Ю.В.	<i>Національне виховання – невід’ємний компонент сучасного молодого покоління</i>	60
Джас М.І.	<i>Образ вчителя у творчій спадщині Якова Теофановича Чепіги</i>	62
Дмитрук Р.М.	<i>Дидактичні умови організації самостійної роботи студентів</i>	64
Єрмейчук Г.В.	<i>Самоосвіта як головний чинник професійної підготовки вчителя</i>	66
Захарчук З.О.	<i>Застосування наочності під час навчання за Букварем</i>	68
Захарчук І.В.	<i>Організаційно-педагогічна діяльність школи щодо сприяння успішній адаптації молодих педагогів до професійної діяльності</i>	71
Іванова Л.І.	<i>Формування літературознавчої компетентності майбутнього учителя початкових класів</i>	74
Катеринюк В.І.	<i>Самооцінка вчителя – самосприйняття учнів</i>	77
Квач О.І.	<i>Модернізація освіти в Україні</i>	79
Кмитюк О.В.	<i>Сучасні інноваційні технології навчання</i>	82
Ковальчук Т.М.	<i>Життя і діяльність М. І. Демкова (1859 – 1939)</i>	84
Красовська О.О.	<i>Реалізація інноваційних технологій мистецької освіти у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи</i>	87
Кривко В.Г., Гисюк Н.В., Коваль Г.Є.	<i>Професійне та особистісне зростання майбутнього вчителя початкових класів на різних рівнях його становлення</i>	91
Крикун Ю.В.	<i>Методи та засоби навчання на основі взаємної діяльності учителя та учнів</i>	95
Лавренчук А.П.	<i>Проблеми виховання в сучасній сім’ї</i>	96
Лебедь Л.П.	<i>Актуальність проблеми громадянського виховання на сучасному етапі реформування освіти</i>	99
Лисак М.Г.	<i>Виховання культури поведінки дошкільників у процесі підготовки їх до школи</i>	100
Лисюк В.П.	<i>Філософська система Ж.-Ж. Руссо</i>	102
Маліванчук М.В.	<i>Мовно-мовленнєві аспекти вивчення слова на уроці української мови в початкових класах</i>	103
Мельник А.С.	<i>З досвіду використання різнорівневого мовного аналізу і синтезу на уроках української мови в початкових класах</i>	106
Мельник Ю.В.	<i>Використання інтерактивних технологій навчання на уроках у початкових класах</i>	109
Міщеня О.М.	<i>Відповідальність вчителя початкових класів як професійна якість</i>	110
Мосійчук Г.А.	<i>Формування професійних якостей майбутнього вчителя</i>	112

Навозняк Л.Л.	<i>Вплив фольклору на формування професійних якостей майбутнього вчителя</i>	114
Наумова І.Б.	<i>Джон Локк – філософ, політик, педагог</i>	116
Никонєць О.Я.	<i>Взаємозв'язок школи та сім'ї в контексті етичного виховання</i>	118
Пашук А.С.	<i>Збагачення змісту структурних компонентів уроків образотворчого мистецтва в початкових класах</i>	120
Перець О.М.	<i>«Професійна підготовка вчителя» як засіб формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів в умовах ВНЗ</i>	123
Петровець О.І.	<i>Пріоритетні напрями гуманізації освіти і виховання в сучасній школі</i>	126
Пітик С.М.	<i>Статеве виховання школярів як проблема педагогічної науки і практики 20 – 30 рр. XX століття</i>	127
Пучко Т.А.	<i>Адаптація молодого вчителя початкових класів до практичної діяльності у школі</i>	129
Раджабова Т.М.	<i>Ціннісні орієнтації сучасного вчителя початкових класів</i>	132
Рижа С.М.	<i>Питання жіночої освіти в урядовій політиці (XIX – початок XX століття)</i>	134
Рицька Н.Ф.	<i>Гендерне виховання учнів початкової школи як важлива ланка соціально-педагогічної діяльності</i>	135
Суржук Т.Б.	<i>До питання про зміст і організацію педагогічної практики в умовах модернізації системи підготовки вчителів початкової школи</i>	138
Тишина В.В.	<i>Сучасний вчитель початкових класів: взаємодія ВНЗ та школи</i>	141
Ткачук Н.О.	<i>Розвиток духовно-екологічної культури у студентській молоді</i>	143
Усач (Крижанська) Л.В.	<i>Вплив національних традицій на формування педагогічної культури майбутнього вчителя початкових класів</i>	144
Харитонюк Н.П.	<i>Інтеграція змісту навчальних предметів в початковій школі</i>	147
Цяк Л.М.	<i>До питання концепції та структуризації підручника</i>	151
Чугай Ю.М.	<i>Комплексний аналіз тексту як основа розвитку мовленнєвих знань, умінь та навичок молодших школярів з української мови</i>	153
Шевців З.М.	<i>Розвиток соціально-педагогічних цінностей у процесі підготовки вчителя початкових класів</i>	155
Шурин О.І.	<i>Самоосвіта як умова професійного становлення майбутнього вчителя</i>	156
Юськова Т.В.	<i>Понятійний зміст та види педагогічної оцінки знань</i>	159
Яковичина Т.В.	<i>Творчий розвиток особистості дитини в умовах навчально-виховного комплексу</i>	162
Ярошик І.О.	<i>Особливості навчально – виховного процесу Київського Фребелівського педагогічного інституту</i>	165
Ясен Т.А.	<i>Використання елементів усної народної творчості на уроках</i>	167
Шевчук Т.Б.	<i>Етимологічний аналіз як засіб формування мовно-професійної компетентності майбутніх вчителів початкових класів</i>	168
Давнюк С.В.	<i>Елементи теорії складного речення у підготовці майбутнього вчител</i>	171
Бублей Л.І.	<i>Проектна діяльність у початковій школі</i>	173
Гараніч Т.Г.	<i>Дидактичні ігри на уроках у початковій школі</i>	182
Кондратюк С.В.	<i>Нестандартні методи навчання учнів динамічному читанню</i>	190
Христянович Г.В.	<i>Науково-педагогічна діяльність В.І. Поцагайби (друга половина 40-х - 50-і роки XX ст.)</i>	194
Цибульська Л.І.	<i>Система розвитку професійної компетентності педагогів</i>	195
Шведюк М.С.	<i>Педагогічна майстерність вчителя – шлях до оновлення освіти</i>	198
Бандюк В.О.	<i>«Веселкова» технологія у навчанні математики</i>	200
Батьковець С.І.	<i>Проблема навчання і виховання обдарованої дитини</i>	202